

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref.

Vår ref.
25/1294-1/SMH

Dato
01.12.2025

Vedr. forslag til endringer i salærforskriften om endret godtgjørelse til tolker

Bakgrunn

Språkrådet er statens forvaltningsorgan i språkspørsmål og følger opp den norske språkpolitikken og språkloven på oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD). Språkrådet gir råd til å veilede offentlige organer om reglene i språkloven og om hvordan de best mulig kan oppfylle pliktene gjennom det ansvaret de har etter loven. Språkrådet jobber med flere språk enn norsk, og ett av arbeidsområdene våre er norsk tegnspråk og brukernes språklige rettigheter. Språkrådet viser til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet 27. oktober 2025 og ønsker med dette å uttale oss om forslag til endringer i salærforskriften om endret godtgjørelse til tolker.

Tolkeloven stiller krav til kvalitet og forsvarlig tolking i offentlige tjenester. For å oppfylle lovens formål må tolketjenester være faglig forsvarlige og sikre likeverdig kommunikasjon. Språkloven slår videre fast i § 7 at norsk tegnspråk som språklig og kulturelt uttrykk er likeverdig med norsk. Dette innebærer at staten har et særskilt ansvar for å sikre tilgang til kvalifiserte tegnspråktolker, slik at språklige rettigheter for døve og hørselshemmede ivaretas. Formålsparagrafen § 1 C i språkloven slår videre fast at offentlige organer har et særskilt ansvar for å verne og fremme norsk tegnspråk. Å verne og fremme innebærer et ansvar for å hindre at språket møter manglende respekt og blir utsatt for negative sanksjoner. Å fremme betyr også å gi aktiv tilgang til norsk tegnspråk utover det som følger av særlovgivningen, og at det offentlige skal iverksette visse støttende tiltak for norsk tegnspråk i tråd med andre lover, forskrifter og folkerettslige avtaler. Disse lovene danner et tydelig rammeverk som understreker at tolking ikke er en kostnadspost som kan reduseres uten konsekvenser for rettssikkerhet og språklige rettigheter.

1. Rettssikkerhet og språklige rettigheter

Tolker har en avgjørende rolle i rettssystemet for å sikre at alle parter forstår og blir forstått, som er et grunnleggende rettssikkerhetsprinsipp. Tegnspråktolker med god kompetanse i norsk tegnspråk og norsk, både *allmennspråk* og *fagspråk*, og i *tolking*, er avgjørende for at

den døve og hørselshemmede tegnspråklige minoriteten skal kunne være mobil i det hørende samfunnet gjennom livet. En reduksjon i godtgjørelsen til kvalifiserte tolker kan svekke tilgangen til kompetente tolker, inkludert tegnspråktolker, og i tillegg undergrave språk- og tolkelovens intensjon om språklig likestilling og rett til forståelig kommunikasjon. Historisk sett kan man se til i Fritz Moen-saken (jf. NOU 2007:7 Fritz Moen og norsk strafferettspleie¹) som bevis på hvor alvorlige konsekvenser manglende kommunikasjon kan ha. Dette illustrerer behovet at tolking krever profesjonskompetanse og ikke bare høy kultur- og språkkompetanse for å sikre korrekt og presis kommunikasjon i rettsprosesser. Med Fritz Moen-saken i minne er det klart at ivaretagelsen av disse rettighetene kan være helt avgjørende for rettssikkerheten til døve og hørselshemmede som blir mistenkt og eventuelt satt under tiltale i straffesaker.

2. Kvalitet og tolkeloven

Tolkeloven stiller krav til kvalitet og forsvarlig tolking. For å oppfylle lovens formål må det sikres at tolker har nødvendig kompetanse og at oppdragene er attraktive nok til å rekruttere og beholde de beste fagpersonene. En reduksjon i godtgjørelsen kan svekke dette og undergrave lovens intensjon om kvalitet i tolketjenester. Når godtgjørelsen reduseres, øker risikoen for at de mest kompetente og erfarne tolkene velger bort oppdrag for det offentlige, til fordel for bedre betalte oppdrag i andre sektorer. Dette kan føre til at rettsvesenet ikke får de beste tolkeressursene, noe som kan ha alvorlige konsekvenser for saksgangen og rettferdig behandling i rettssystemet.

Konklusjon

Med bakgrunn i tidligere nevnte begrunnelser anbefaler vi ikke å sette ned salærsatsen for tolker. Vi anbefaler at dagens ordning med 4/5 av salærsatsen opprettholdes for å sikre kvalitet, rettssikkerhet og språklige rettigheter i tråd med språkloven og tolkeloven. Eventuelle endringer bør først vurderes etter at den forespeilede helhetlige utredningen er gjennomført.

Vennlig hilsen
Nina Teigland
avdelingsdirektør

Sonja Myhre Holten
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:

Justis- og
beredskapsdepartementet

